

บันทึก

เรื่อง กรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารออมสิน

หนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๕๐๓/๙๒๓๖ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๘ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง กรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารออมสิน ตามความประสงค์ของกระทรวงการคลัง ความว่า

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๑๑ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑๑ กรรมการย่อมถูกถอนจากตำแหน่ง กล่าวโดยเฉพาะในกรณีต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓) รับเป็นกรรมการหรือรับตำแหน่งในธนาคารอื่นใด

๒. ตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ มีปัญหาว่า “การรับเป็นกรรมการ” หมายความว่า เฉพาะการรับโดยสมัครใจ หรือจะหมายความว่า การที่ทางราชการสั่งให้ไปด้วย และคำว่า “ธนาคารอื่น” ในที่นี้จะหมายความว่า ตลอดถึงธนาคารออมสินด้วยหรือไม่ กรณีที่เกิดขึ้น คือ นายบุญมา วงศ์สวรรค์ ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ก่อน ครั้นต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๐๘ แต่ปรากฏว่า ปลัดกระทรวงการคลังนั้น เป็นกรรมการธนาคารออมสินโดยตำแหน่งตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเมื่อ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๗ จึงเป็นปัญหาในข้อกฎหมายว่า การที่นายบุญมา วงศ์สวรรค์ ในฐานะปลัดกระทรวงการคลัง ต้องปฏิบัติหน้าที่กรรมการธนาคารออมสินตามคำสั่งของทางราชการจะเป็นเหตุให้ต้องถูกถอนตำแหน่งกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือไม่

๓. พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการในหน้าที่และความรับผิดชอบของ คณะกรรมการและวาระครองตำแหน่งแห่งธนาคารออมสิน ก็มีบทบัญญัติคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ “กรรมการย่อมถูกถอนจากตำแหน่งในกรณีที่รับเป็นกรรมการหรือตำแหน่งในธนาคารอื่นใด” จึงเป็นปัญหาว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทย” จะเป็น “ธนาคารอื่น” ตามนัยแห่งพระราชกฤษฎีกานี้หรือไม่ และการที่นายบุญมา วงศ์สวรรค์ ในฐานะของตนเองเป็นกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ก่อน แล้วต้องมาปฏิบัติหน้าที่กรรมการธนาคารออมสิน ในฐานะปลัดกระทรวงการคลังตามคำสั่งของทางราชการ จะเป็นเหตุให้ต้องถูกถอนจากตำแหน่งกรรมการธนาคารออมสิน

หรือไม่

๔. อนึ่ง ตามที่พระราชกฤษฎีกาบัญญัติว่า “...ย่อมถูกถอนจากตำแหน่ง...” นั้น จะหมายความว่า ย่อมพ้นจากตำแหน่งไปทันทีโดยอัตโนมัติ หรือว่าจะต้องมีการออกคำสั่งโดยผู้มีอำนาจเพื่อถอนบุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกรรมการ

๕. โดยที่บทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไม่ชัดเจน กระทรวงการคลังเกรงว่า การปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปอาจไม่ถูกต้องตามเจตนาของพระราชกฤษฎีกา จึงใคร่ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาช่วยพิจารณา แล้วโปรดแจ้งผลให้ทราบโดยด่วนด้วย นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว พร้อมด้วยตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า การที่นายบุญมา วงศ์สวรรค์ ในฐานะปลัดกระทรวงการคลังต้องปฏิบัติหน้าที่กรรมการธนาคารออมสินตามคำสั่งของทางราชการ จะเป็นเหตุให้ต้องถูกถอนจากตำแหน่งกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือไม่ นั้น นายบุญมา วงศ์สวรรค์ จะถูกถอนจากตำแหน่งกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ก็โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งกำหนดไว้ว่า

“พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ว่าการ และรองผู้ว่าการ โดยคำแนะนำของรัฐมนตรี

ส่วนกรรมการอื่นให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี”

ฉะนั้น การที่จะถอนนายบุญมา วงศ์สวรรค์ หรือไม่ จึงอยู่ที่คำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และมติของคณะรัฐมนตรีจะเห็นสมควร ตามตัวบทบัญญัติดังกล่าว มิใช่ถือเหตุการณ์ถอนกรรมการตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ เพราะมีบทกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนแล้ว และมาตรา ๔๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ มิได้ให้อำนาจออกพระราชกฤษฎีกาในเรื่องแต่งตั้งและถอนกรรมการ

ส่วนการที่กระทรวงการคลังถามว่า นายบุญมา วงศ์สวรรค์ ในฐานะของตนเองเป็นกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ก่อน แล้วต้องมาปฏิบัติหน้าที่กรรมการธนาคารออมสิน

^๑ มาตรา ๔๐ การกำหนดกิจการทั้งปวงที่จำเป็นหรือสมควร เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

กล่าวโดยเฉพาะ พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดข้อความดังต่อไปนี้

- (ก) กิจการในหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
- (ข) ธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่อนุญาตให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบได้
- (ค) ธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบ
- (ง) จำนวนเงินคงเหลือที่ทุกธนาคารต้องดำรงไว้เป็นเงินสำรองที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
- (จ) อำนาจและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีที่คณะกรรมการเลือกตั้งขึ้น
- (ฉ) บัญชี ข้อความ และรายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องทำเสนอต่อรัฐมนตรีหรือที่

ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในฐานะปลัดกระทรวงการคลังตามคำสั่งของทางราชการจะเป็นเหตุให้ต้องถูกถอนจากตำแหน่งกรรมการธนาคารออมสินหรือไม่ นั้น เห็นว่านายบุญมา วงศ์สวรรค์ จะถูกถอนจากตำแหน่งกรรมการธนาคารออมสินได้ก็โดยที่รัฐมนตรีใช้อำนาจตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๔๘๙ ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่งซึ่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และกรรมการอื่นของธนาคารออมสิน” ฉะนั้น การที่จะถอนนายบุญมา วงศ์สวรรค์ หรือไม่ จึงอยู่ที่คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะเห็นสมควรตามบทบัญญัติดังกล่าว มิใช่ถือเหตุการณ์ถอนกรรมการตามมาตรา ๙^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการในหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและวาระครองตำแหน่งแห่งธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการในหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและวาระครองตำแหน่งแห่งธนาคารออมสิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๒ เพราะมีบทกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนแล้ว และมาตรา ๑๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๔๘๙ มิได้ให้อำนาจออกพระราชกฤษฎีกาในเรื่องแต่งตั้งและถอนกรรมการ

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๐๘

^๒ มาตรา ๙ กรรมการย่อมถูกถอนจากตำแหน่งกล่าวโดยเฉพาะในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้ไร้ความสามารถ
- (๒) ขาดการประชุมคณะกรรมการกว่าสามครั้งต่อเนื่องกันโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร
- (๓) รับเป็นกรรมการหรือตำแหน่งในธนาคารอื่นใด

^๓ มาตรา ๑๔ กิจการในหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและวาระครองตำแหน่งของกรรมการให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา